

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2015. január 17. 10:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra és a helyesírásra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1.	<p>Fejtsd meg a szót a minta alapján!</p> <p><i>Minta: Ú K = ÜL</i> (Az ábécében az Ú betűt követi az Ü, a K betűt pedig az L.)</p> <p>Sz Dzs Q Ű =</p>	a
2.	<p>a) Az alábbi szavak közül karikázd be annak a betűjelét, amelyiknek a jelentése alapvetően eltér a többiétől!</p> <p>A) bőbeszédű B) szószátyár C) locsogó</p> <p>D) szókimondó E) fecsegő</p> <p>b) Az alábbiakban három szó jelentését olvashatod. Mind a három szó ugyanazzal a két betűvel kezdődik. Zárójelben láthatod azt is, hogy a keresett szó hány betűből áll. Írd le a három szót!</p> <p>1. (6) = Sokat, mohón és válogatás nélkül evő, ilyen természetű.</p> <p>2. (5) = Valamely tárgyról, anyagról éles szerszámmal apró darabokat vagdal le.</p> <p>3. (7) = Cserépedényeket készítő kézműves.</p>	a b
3.	<p>Az alábbi szövegben öt szó (kifejezés) helyesírása hibás. Írd a pontsorokra az öt hibás helyesírású szó (kifejezés) hibátlan alakját! Az öt helyes megoldás mindegyike öt külön pontsorra kerüljön! Ötnél több megoldás esetén pontlevonás jár.</p> <p>A tojás frissességét feltörés nélkül is megállapíthatod: ha lesúlyjed egy vízzel teli edény aljára, akkor teljesen friss. Ha azonban a víz felszínén marad, valószínűleg már romlott.</p> <p>A főtt tojást a nyerstől úgy lehet megkülömböztetni, hogy egy sima lapon megpörgetjük. A főtt tojás szabályosan mozog, a nyers viszont nem. Ha a keményre főtt tojást hideg vízzel hűtjük le, könnyebben lehet leszedni a héját. A tojás nem reped meg főzés közben, ha a tompa végét főzés előtt gombostűvel át szúrjuk.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	a

4. Olvasd el az alábbi szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Zánka a Balaton-felvidék két völgyének bejáratánál fekszik. Keletre a Nevegy-völgy, nyugatra a Káli-medence terül el. Köztük található a 337 méter magas Hegyestű. A hegy tő felőli oldalán kecses virágok nyílnak, míg a másik oldalon bazaltot bányásznak. Itt hatalmas bazaltoszlopokkal, a hegy tetején pedig vármaradványokkal találkozhatunk.

a) Írd a megadott szavak mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!

köztük: _____ bazaltoszlopokkal: _____

- A) a képzés helye szerinti részleges hasonulás
- B) összeolvadás
- C) írásban jelöletlen teljes hasonulás
- D) zöngesség szerinti részleges hasonulás
- E) írásban jelölt teljes hasonulás

b) Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal!

Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótó; 2 = képző; 3 = jel; 4 = rag!

o s z l o p o k a t

c) Az alábbi szavak közül melyik követi a betűrendben a *völgy* szót? Írd a pontvonalra!
vőlegény, vulkán, vöcsök, vőfély, vonat

A kiválasztott szó:

d) Írd le a pontvonalra a szövegben található első mély hangrendű szót!

.....

e) Írd le a pontvonalra a szövegben található első tulajdonnevet!

A keresett szó:

a	
b	
c	
d	
e	

5. Oldd meg az alábbi verssel kapcsolatos feladatokat!

a	
b	
c	

Végh György:

Elmúlt a tél: itt a tavasz,
minden bokor újra éled,
a földből a virágokat
előhúzzák a tündérek.

Április is segít nekik,
megáll minden kicsi fánál –
virágot tűz mindenhová:
tavasz van ott, merre járt már.

Virágot hint a friss szélbe,
száll a színek zivatarja –
s merre elmegy, a kopár föld
virágoktól

- a) A vers ritmusát és rímelését figyelembe véve melyik szó illik legjobban az **utolsó sor** kipontozott helyére? Karikázd be a megfelelő szóhoz tartozó betűjelet!
- A) hemzseg
B) tarkállik
C) tarkabarka
D) barna
E) virul
- b) Egészítsd ki egyetlen **szám** beírásával az alábbi mondatot!
A vers ____ . sorában található az egy szótagból álló múlt idejű ige.
- c) Mi a vers címe? Karikázd be a helyes választ jelölő betűt!
- A) Fagyos február B) Kalandos nyár C) Gyerekek a hóban
D) Virághozó április E) Vidám lányok F) A méh

6. Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján!

a	
b	
c	
d	

Nagyétkű Kórogyi kukta volt Nagy Lajos király udvarában. A konyhán sokat évődtek vele, mivel állandóan enni akart. A főszakács egyszer jelentette a királynak, hogy nem lehet győzni Kórogyi étvágyát.

Lajos király elnevette magát.

– Amúgy békességes, jó fiú?

– Nem vét a légynek sem, csak az étvágyával nem bír. Semmit rá nem bízhatok a konyhán, mert amit süt-főz, mind maga éli fel.

– Ennyit elbír a király udvara. Ritka tudomány az övé, hátha hasznát vehetjük egyszer.

Ettől fogva gyöngyélete volt Kórogyinak.

Amikor olasz hadjáratba indult Lajos, gurítani kellett a táborban a nagyétkű Kórogyit, mint a hordót. Mire megérkeztek Nápoly alá, csörgött minden csontja. Húsféléhez nem jutott, ha csak varjút, verebet nem nyilazott magának.

Három hétig tartott a város ostroma. Az olaszok követeket küldtek Lajoshoz, hogy egyezkedjenek. Mutatni akarták, hogy nincs mit félniük a magyaroktól. Vitézi tornát tartottak maguk közt, dárdát hánytak, kopját törtek, s egy toronytermetű olasz nekiugrott a tábor mellett legelésző gulyának, fölkapta a legerősebb ökröt, s odatette Lajos király elé.

– Ilyen erős harcosokat nevel az olasz föld! – kérkedtek a nápolyi követek. Lajos király legyintett.

– A legkisebb kuktám is megeszi azt az ökröt, amit ti megemeltetek!

Remekelt a főszakács, harminc fogást készített az ökröből. Sütötte pecsenyének, főzte levesbe, készítette tojással, ízesítette tárkonnyal, tejföllel, borral, kavarta mindenféle finomsággal. Kórogyi pedig ette lélegzet nélkül. Akkor aztán azt mondta:

– Hozhatnák már az ökröt, mert ez a sok apróság elveszi az étvágyamat!

Lajos király elmosolyodott, a körülötte álló magyar leventék pedig jóízűen nevettek. A követek eltakarodtak Nápolyba, s kinyitották a város kapuit a magyarok előtt. Így vette hasznát Lajos király a nagyétkű Kórogyi tudományának.

Móra Ferenc: Mondák és mesék www.mek.oszk.hu nyomán

a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy melyik állítás igaz, illetve melyik hamis! Karikázd be a megfelelő szót az állítások előtt!

1. IGAZ – HAMIS Három hónapig tartott Nápoly ostroma.
2. IGAZ – HAMIS A főszakács harminc fogást készített a legerősebb disznóból.
3. IGAZ – HAMIS A vitézi tornán a magyar harcosok dárdát hánytak és kopját is törtek.
4. IGAZ – HAMIS Kórogyi egy kukta volt Nagy Lajos király udvarában.

b) Keresd ki a szövegből az alábbi szavak megfelelőit! A kiválasztott egy-egy szót írd a pontsorra!

1. harcos, vitéz, dalia:
2. tréfálkozik, kötekedik, heccel:

c) Miért kellett Kórogyit gurítani a táborban? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

- A) Mert megbetegedett.
- B) Mert sok bort ivott a hordóból.
- C) Mert sovány volt.
- D) Mert meghízott.
- E) Mert eltört a lába.
- F) Mert összekötözték.

d) Keresd ki a szövegből azt a szót, amelyik kapcsolatba hozható az alábbi mondatokkal! A szót írd le a pontsorra!

Ázsia pusztáin honos gyógy- és fűszernövény. Valószínű, hogy a népvándorlás során még őseink hozták be a Kárpát-medencébe és terjesztették el. Erdélyben az egyik legismertebb és legkedveltebb ízesítő.

A keresett szó:

7. A minta alapján egészítsd ki a szólásokat! Minden szólásban van egy ige és egy, az emberi testtel kapcsolatba hozható főnév.

Minta:

A szólás jelentése	A szólás	
Alaposan megdorgálják, leszidják.	<i>Megmossák</i>	<i>a fejét.</i>
Nagyon gondolkodik, töpreng valamin.	<i>Töri</i>	

A szólás jelentése	A szólás	
Megsértődik, megharagszik.	<i>Fel _____ za</i>	<i>az _____ át.</i>
Látszik rajta, hogy valamely kellemetlenség, csalódás vagy felsülés miatt szomorkodik.	<i>L _____ ja</i>	

A szólás jelentése	A szólás	
Nagyon figyel, feszülten hallgat.	<i>H _____ i</i>	<i>a _____ ét.</i>
Rábeszélő szándékkal, olykor már bosszantóan sokáig vagy sokszor mondogat neki valamit.	<i>R _____ ja</i>	

8. A megadott betűk felhasználásával írd le a *leleményes* és a *kószál* szó rokon értelmű párját! Minden betűt egyszer kell felhasználni. Ügyelj a helyesírásra!

a) **leleményes**

A megadott betűk: **k, l, l, ny, t, a, á, é, o**

A keresett rokon értelmű szó:

b) **kószál**

A megadott betűk: **a, a, o, cs, g, l, n, t**

A keresett rokon értelmű szó:

A megadott szótagok felhasználásával írd három-három ellentétes jelentésű szót az *engedelmes* és a *hátráltat* szóhoz! Minden szótagot egyszer kell felhasználni.

c) **engedelmes**

A megadott szótagok: **nok kö kacs ko nyös ma csö**

A három ellentétes jelentésű szó:

1. 2. 3.

d) **hátráltat**

A megadott szótagok: **ka mo fel gat rol gyá lít tá mo**

A három ellentétes jelentésű szó:

1. 2. 3.

a	
b	
c	
d	
e	
f	

a	
b	
c	
d	

9. Fejezd be az alábbi rövid történetet egy mondattal, amelyet a megadott szavakból kell összeállítanod! Minden oszlopból csak egy szót választhatsz. A megadott **Minta** alapján *írd* a kiválasztott szavakat jelölő sorszámokat a **Megoldás** melletti üres *téglalapokba*!

Egy híres szobrásztól megkérdezték, hogy hogyan alkot. Így felelt:

— **Roppant egyszerűen.**

Minta	4.	2.
1.	Nagy	fiatalok.
2.	Fut	egyszerűen.
3.	Száz	néznek.
4.	Roppant	ők.

Megoldás								
1.	Adom	egy	festményt,	hogy	lekenem	alatt	a	levegőt.
2.	Írok	öt	köveket,	de	lefaragom	szép	az	szót.
3.	Nézem	az	márványtömböt,	ha	lerajzolom	ezüst	egy	felesleget.
4.	Veszek	sok	mondatot,	és	lebeszélem	róla	kettő	papírt.

